

І.Г. Гушчынскі, БДПУ, г. Мінск

АСАБЛІВАСЦІ ПАДРЫХТОЎКІ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ СФЕРЫ ДАШКОЛЬнай АДУКАЦЫі ў УВА ВА ўМОВАХ ЗАВОЧНАГА НАВУЧАННЯ

Сучаснай сістэме дашкольнай адукацыі патрэбныя спецыялісты, якія знаёмы з навейшымі дасягненнямі ў сферах навукі і культуры, валодаюць сучаснымі метадамі навучання і метадыкамі працы з дзецьмі дашкольнага ўзросту, здольныя на практыцы выкарыстоўваць інфармацыйныя тэхналогіі. Авалоданне прафесійнымі кампетэнцыямі арганічна звязана з развіццём прафесійнага мыслення, маўлення, педагагічных здольнасцяў, якія дазваляюць педагогу ажыццяўляць творчы падыход да арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстанове дашкольнай адукацыі [4]. У сувязі з гэтым асаблівую актуальнасць набывае праблема падрыхтоўкі педагагічных кадраў з вышэйшай адукацыяй для дашкольных устаноў, у прыватнасці – ва ўмовах завочнай формы навучання. Характэрнай рысай факультэтаў, на якіх вядзецца навучанне па спецыяльнасці “Дашкольная адукацыя” з’яўляецца значная колькасць студэнтаў-завочнікаў. Так, на факультэце дашкольнай адукацыі БДПУ іх доля складае каля 70 %. Попыт на вышэйшую “дашкольную” адукацыю, атрыманую ў завочнай форме, звязаны з праблемамі кадравага забеспячэння устаноў дашкольнай адукацыі Рэспублікі Беларусь, у якіх працуе вялікая колькасць людзей без дыплама з адпаведнай кваліфікацыяй. У наш час якасць завочнай вышэйшай адукацыі нярэдка падвяргаецца крытыцы, прычым у значнай ступені – справядлівай. Аднак у дачыненні да спецыяльнасці “Дашкольная адукацыя” завочная форма навучання ва ўмовах, калі падаўляючая большасць студэнтаў працуюць па спецыяльнасці, з’яўляецца дастаткова эфектыўнай, бо дазваляе выкарыстоўваць атрыманыя тэарэтычныя веды непасрэдна ў практычнай дзейнасці. Акрамя таго, навучанне без адрыву ад вытворчасці дазваляе ў

пэўнай ступені кампенсаваць дэфіцыт спецыялістаў у галіне дашкольнай адукацыі, што асабліва актуальна для г. Мінска.

Студэнты-завочнікі навучаюцца па тых жа адукацыйных стандартах, што і студэнты дзённай формы атрымання адукацыі, адпаведна, на засваенне вучэбных дысцыплін адводзіцца аднолькавая колькасць гадзін, а да кампетэнтнай спецыялістаў прад'яўляюцца ідэнтычныя патрабаванні. Галоўнай асаблівасцю завочнай формы атрымання адукацыі з'яўляецца значная перавага ў параўнанні з дзённай самастойнай працы студэнтаў. Па-першае, гэта абумоўлівае надзвычай сціснуты рэжым аўдыторнай працы, прычым як студэнтаў, так і прафесарска-выкладчыцкага складу, і прад'яўляе звышсур'ёзныя патрабаванні да іх дзейнасці. Па-другое, эфектыўнасць завочнай формы атрымання адукацыі ў выключнай ступені залежыць ад належнай арганізацыі самастойнай працы студэнтаў, іх педагогічнага суправаджэння ў міжсесійны перыяд. Гэта, у сваю чаргу, патрабуе шырокага выкарыстання ў адукацыйным працэсе сучасных інфармацыйна-камунікатыўных тэхналогій, дзякуючы развіццю якіх завочная форма атрымання адукацыі мадэрнізуецца, усё больш набывае рысы дыстанцыйнага навучання. Выкладчык вядзе распрацоўку вучэбна-метадычнага комплексу, чытае лекцыі, дае заданні для самападрыхтоўкі, ажыццяўляе кантроль ведаў. Акрамя таго, вельмі важна праводзіць прапедэўтычныя мерапрыемствы на самым пачатку навучання, на першым курсе, тлумачыць спецыфіку адукацыйнай працы ў вышэйшай школе, даючы ўстаноўку на самастойную працу як дамінуючы від вучэбнай дзейнасці студэнта-завочніка.

Якасць адукацыі ў значнай ступені залежыць ад узроўню матывацыі студэнта да атрымання адукацыі. Прычым, трэба падкрэсліць, адукацыі як комплексу прафесійных кампетэнтнай, а не пасведчання аб яе атрыманні, так званай “корачкі”. Пры працы са студэнтамі-завочнікамі праблема нізкага ўзроўню матывацыі ўзнікае даволі часта. Гэта праяўляецца ў адсутнасці імкнення атрымліваць адзнакі вышэй, чым мінімальна здавальняючыя.

Дадзеная акалічнасць патрабуе арганізацыі педагагічнага працэсу на падставе комплексу дамінуючых стымуляў: перспектывы, жыццёвага практычнага значэння ведаў, пазнавальнага інтарэсу, прыкладу педагагічнага ідэалу, эфекта выніковасці [1, с. 6].

Спецыфічнай рысай студэнтаў-завочнікаў, якія працуюць па спецыяльнасці, з'яўляецца наяўнасць у іх не толькі пэўнага кола педагагічных уменняў і навыкаў, але і стэрэатыпаў прафесійных паводзін, заснаваных на практычным вопыце і асабістых перакананнях. Гэта выклікае пэўныя цяжкасці пры працы з такімі студэнтамі, бо яны, як правіла, не жадаюць гэтыя перакананні мяняць, разглядаючы новыя падыходы і канцэпцыі як замах на свой светапогляд ці нават сабе як асобу [2, с. 190]. Асабліва гэта характэрна для выпускнікоў педагагічных каледжаў па спецыяльнасці “Дашкольная адукацыя”. Праца з дадзенай катэгорыяй студэнтаў патрабуе дастаткова высокага ўзроўню складанасці і навізны вучэбнага матэрыялу, што неабходна для фарміравання станоўчай матывацыі для яго вывучэння [3, с. 166].

Такім чынам, эфектыўнасць падрыхтоўкі спецыялістаў для дашкольных устаноў у УВА ва ўмовах завочнага навучання залежыць ад арганізацыі самастойнай працы студэнтаў у міжсесійны перыяд, укаранення ў адукацыйны працэс сучасных інфармацыйна-камунікатыўных тэхналогій, аптымальнасці падбору вучэбнага матэрыялу для аўдыторных заняткаў, фарміравання ў студэнтаў станоўчай матывацыі да навучання і прафесійнага самаўдасканалення.

Спіс літаратуры:

1. Вяликова, Г. С. Педагогическое стимулирование профессиональной компетентности учителя в условиях заочной формы обучения : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / Г.С. Вяликова ; Коломенский гос. пед. ун-т. – Рязань, 2006. – 44 с.

2. Калинковская, С. Б. Оптимизация введения в профессию педагогов дошкольного образования при обучении на заочном отделении вуза / С. Б. Калинковская // Научные проблемы гуманитарных исследований. – 2011. - № 9. – С. 187 -193.

3. Калиновская, С. Б. К вопросу о акмеологических аспектах профессиональной подготовки педагогов дошкольного образования на заочных отделениях вузов / С. Б. Калиновская // Проблемы и перспективы развития образования в XXI веке: профессиональное становление личности (философские и психолого-педагогические аспекты) : материалы II междунар. науч.-практ. конф., 10–11 апреля 2012 года. – Пенза – Ереван – Прага: Научно-издательский центр «Социосфера», 2012. – С. 165 -167.

4. Касперович, А. Н. Профессиональная подготовка педагога в вузе как условие развития системы дошкольного образования / А. Н. Касперович // Репозиторий БГПУ [Электронный ресурс]. – 2014. – Режим доступа : <http://elib.bspu.by/handle/doc/799>. - Дата доступа : 09.02.2015.